

önképzőkörben, a cserkészetnél, a Mária Kongregációban. A komolykodás álarc, amely a tanulókat nem hatja meg. De jókedélyűnek kell lennie az oktatón kívül az oktató felsőbbségének is, mert a lélektelen szórászhasogatók ezekből is kiülheti a munkakedvet, mint a gyermekből.

Gábrriel Asztrik ismerteti a „*Francia nevelésügyi reformtörekvéseket*“. Az ifjúság erkölcsi nevelését sürgetik. A közoktatásügyi mellett nevelésügyi, vagy helyesebben ifjúságügyi minisztérium is működik. Pétain már 1934-ben szükségét látta ennek és tanulmányt is írt a nevelésben mutatkozó hibákról. A reform elsősorban vonatkozik a Tanterv anyagára. Nem az enciklopédikus tudás a cél. A tanár szabadon taníthasson egyéniségének megfelelően, s a tankönyvek ne zárják el ennek lehetőségét a széljegyzetek tömegével. A közügyesség általános bevezetése is nevelési célból történik. A helyesen vezetett sporttal az együttérzés és fegyelem szellemét kell nevelni. A jellemnevelést a szerzetesrendeknek hivatalosan is lehetővé teszik. Az ifjúsági szervezeteket közös vezetés alá helyezik.

A „Kisebb közlemények“ között Kemény Ferenc ismerteti Kerschensteiner György özvegyének férjéről, életéről és munkásságáról szóló könyvét „*Kerschensteiner György emlékezete*“ címen. Kedvet érez utána az ember, hogy ebből a könyvből megismerje a kiváló, nagy pedagógust.

Haltenburger Mihály „*Átmenet az elemi népiskola és a gimnázium között*“ megoldásra váró kérdését ismerteti. Az elemi és a polgári iskola között ilyen nehézséget nem lát, mert „a polgári iskola már átvette az elemi iskola új n. munkaiskolai rendszerét“. Azt javasolja, hogy a tanítószágot és a középiskolai tanárságot közelebb kell hozni egymáshoz úgy, hogy kölcsönös hospitálás legyen kötelező az elemi iskola IV. osztályának és a gimnázium I. osztályának tanítói, illetve tanárai között. Már a tanító- illetve tanárképzésnél lehetővé kell tenni, hogy a jelöltek utolsó évükben legalább egy féléven át heti 6 órában hospitáljanak a másik iskolafajban. Ezenkívül a középiskola első osztályát előkészítő osztállyá kellene alakítani latin nyelv nélkül.

A **Nevelésügyi Szemle** 1941. évi 7—8. száma elsősorban Imre Sándor professzor nagy munkásságát méltatja meleg szavakkal negyven éves tanári működésének jubileuma alkalmából. „*Személyét nemcsak a magyar, de a neveléstudomány európai munkássainak sorában is előkelő hely illeti meg*“.

Borsody István cikke: „*Művelődés az idegennyelvű iskolában*“, a csehszlovákiai magyarok kisebbségi élményeinek egy részletét mondja el. Megállapítja, hogy a magyar családi és környezeti valóság dacára az idegennyelvű iskola nemzetellenes hatása érvényesült, másrészt az egyénben erős ellenhatás ébredt az idegen hatások legyőzésére. Mindez a jövőre nézve tanulságul szolgálhat.

Kemény Gábor ismerteti a külföldi — amerikai, angol, hollandiai, francia — „*Gyermek- és ifjúsági könyvtárak*“ szervezetét, működését. Felhívja a figyelmet arra, hogy a gyermek és a könyv viszonyával bár nálunk is többet foglalkoztak már, ilyen igen hasznos és szükséges gyermek-, illetve ifjúsági könyvtárak, vagy a felnőttek rendelkezésére álló könyvtárak mellett ilyen könyvtári szakosztályok még mindig sincsenek. A következő számban

a szerző helyreigazítást közöl, amely szerint ilyen könyvtár Budapesten már 30 éve működik.

Implom József problémája „*Önképzőkör a polgári fiúiskolában*“. Elsősorban az önképzőkörök válságának okait keresi. Egyik ok, hogy a tanulók és a tanárok elfoglaltsága állandóan emelkedik. Az egyes ifjúsági egyesületek között nincs meg a helyes munkamegosztás, más feladatokat igyekeznek megoldani, mint ami a saját céljuk lehetne. Egyoldalúak voltak, főleg szépirodalmi téren fejtettek ki működést, még pedig versek faragása, novellák gyártása volt a cél. Implom először is tisztázza az önképzőkörök feladatát, aztán rámutat azok helyes szervezetére, a szakosztályok feladataira és összeműködésükre, végül az önképzőkörök életmegnyilvánulásairól szól.

Gauder Andor „*Az olasz ifjúság szervezetét*“ ismerteti.

Uherkovich Gábor „*A szaktárgyi formális képzés*“ cím alatt megállapítja, hogy az a véleménye, miszerint valamely szaktárgyban elért formális eredmény bármely más szaktárgy megtanulására, elsajátítására átvihető, nem talált bizonyítást. Csak az látszik ténynek, hogy egy szaktárgyon belül elért formális képzés kihat ugyanazon szaktárgy hasonló feldogozást kívánó más köreire is. Ne törekedjünk tehát az illuzórikus általános formális képzésre, hanem csak a szaktárgyon belül maradó és felhasználható formális képzésre.

Aldobolyi Nagy Helga a szentgotthárdi iskolaszantóriumot ismerteti.

Gergely Gergely cikke: „*Irodalomtörténet a polgári iskolában*“. A Tantervben és Utasításban kitűzött cél és anyag ijesztenően nagy. Csak az első osztálytól kezdődő rendszeres munka könnyíthet. A tanár feladata nem lehet más, mint a nemes irodalom megszerettetése. A tárgyi ismeretekre sokszor csak egységek befejezése után kerülhet sor. Hogy mit épített a tanulók lelkében a tanár, az ezelőtt az óra előtt a felügyelő hatóság nem láthatja. Nem vezet célhoz a füzetbe való írogatás sem, ha emellett a lélek üres marad. Ő inkább nem írat.

Tóth Tibor hasznos tanácsokat ad „*A nevelés eszközeinek szerepe a népiskolai olvasmánytárgyalásban*“ címen. Gondoskodás: a külső körülmények kedvező alakítása; egészségi és hangulati beállítás. Példaadás: a tanító példászerű olvasása. Oktatás: az ismeretelemek, a szók tartalmának nyújtása. Szoktatás: a hibás olvasás, hangsúly észrevevése és kiigazítása. Foglalkoztatás: az olvasás begyakorlása, dramatizálás, rajzoltatás. A jutalmazás vagy büntetés is szerepet kap enyhe formában. Testi fenyítés sohasem engedhető meg.

Uherkovich Gábor végül röviden ismerteti, hogy a Németbirodalom a tanügy terén mit vett át a régi Ausztriától. 1. A „Hauptschule“-t; 2. a tanítóképzést, 3. a szeptemberi tanévkezdést. A mi népiskolánknak felel meg a „Grundschule“. Ehhez kapcsolódott Németországban egyrészt a „Mittelschule“, amely nem tévesztendő össze a mi középiskolánkkal, hanem egy hatosztályos polgári iskolának felel meg, másrészt kapcsolódott az „Oberschule“, amely középiskoláinknak felelt meg. A „Mittelschule“ helyett most a négy éves és a mi polgári iskolánknak megfelelő, „Hauptschule“ az egyenes középfokú iskola. A tanítóképzés ezidőszerű, a tanítóhiányra való

tekintettel négy éves, később majd öt éves lesz. Ennek alapiskolája a „Haupt-schule.“ A szemináriumi, főiskolai és külön egyetemi fakultások tanítóképzés megszűnt. A tanév ezután a Németbirodalomban is szeptembertől júniusig tart majd, megszűnik a húsvéti tanévkezdés.

Orsz. Középisk. Tanáregyesületi Közlöny. A múlt évi decemberi szám közli Ber-nolák Kálmánnak elnöki beszédét és v. Tomeszy Győző titkári beszámolóját a Középisk. Tanáregyesület közgyűléséről. Mindkettőből kiemeljük azt a min-ket is érdeklő megállapítást, hogy a tanári pálya elnéptelenedik, mert nem részesül kellő erkölcsi és anyagi ellátásban. Intéző köreinket meg kellene, hogy döbbsentse az a taps, amely akkor hangzott el, mikor szóbakért, hogy az Árpád Kollégiumban nevelkedő 38 tanári gyermek közül egy se készül tanári pályára.

Szende Aladár „Az idegennyelvi szókészlet alaprétegének átadása“ tör-vényszerűségeit elemzi. Megállapítja azt a lélektani szövedéket, amelyből az anyanyelvi szóképzet kialakul. Az idegennyelvi szótanuláshoz ennek rendje nagyjában fordított. Véleménye szerint idegen nyelv tanításánál az anya-nyelvet teljesen kizárni nem lehet, nem is szabad. A tanuló legtöbbször a hallásképzethez kapcsolja a tárgyképzetet, ezért szükséges a hangoztatás. A szót azután a beszéd folytonosságába kell behelyezni mondatokban való fel-használásával. A szavak megtanulása helyesen a szöveg többszöri átvétele után következő szórási tanulás, nem megfordítva. Egy kis példát is mutat az ilyen módú nyelvtanításra, amely biztosítja, hogy a tanulók már begya-korolt szókészlettel hagyják el az iskolát, otthon azután csak az elmélyítés vár a tanulóra.

Harsányi István „A fegyelem vonzó értékei“ cím alatt méltatja a fe-gyelem jelentőségét esztétikai, erkölcsi, szellemi, társadalmi, politikai és a gyakorlati élet szempontjából.

A januári számban Bihari Ferenc ismerteti a gimnáziumok életét az 1940—41. tanévben a gimnáziumi értesítők alapján.

A Magyar Tanítóképző 1941. novemberi és decemberi számában Karde-ván Jenő ismerteti „A hazai németnyelvű tanítóképzést“. Vönöczky Géza „Az iskolai hangszertanítás kérdését“ tárgyalja és ad ebben a témakörben hasznos tanácsokat. Uherkovich Gábor ajánlja a mikro- és színes diaposzítív vetítéseket.

Az 1942. évi januári szám Széchenyi emlékének hódol Buzás László cik-kével: „Gróf Széchenyi István tragikus egyénisége“.

M. Richter Sarolta a leánynevelés szempontjait tárgyalja igen behatóan ezen a címen: „A jövő magyar nagyszonyai“. Tanulmányának rövid ve-leje a saját szavaival: „Legyen a leány élete kristálytisztá nemcsak multjáb-an, hanem jelenében és jövőjében is. Másodszor legyen benső életében fe-gyelmeztet s ez a fegyelmeztetés tünjék ki munkájában, etikájában és szociális érzésében. Végre harmadszor legyen élete ünzetlen, nemes szolgál-at családjáért, a társadalomért és nemzetéért“.